

Henkilökunta

Kertomusvuoden lopulla kuului henkilökuntaan 16 (ed. v. 17) vakinaista viranhaltijaa ja 74 (74) työsuhteista toimihenkilöä eli yhteensä 90 (91). Eläkkeelle siirtyi yksi henkilö, yksi kuoli ja palveluksesta erosi 40 (45).

*Lukumäärä
ja
vaihtuvuus*

Kertomusvuonna oli työstä poissaoloja seuraavasti:

Poissaolot

– sairauden ym. takia	1 433 työpäivää,	ed. v. 1 323
– äitiysloman takia	277 »	» » 235
– työtapaturman takia	6 »	» » 173
– palkaton virkavapaus	392 »	» » 297
	yht. 2 108 työpäivää	ed. v. 2 028

Henkilöasiainkeskuksen koulutusosaston järjestämille kursseille osallistui henkilökunnasta yht. 17 henkilöä. Lisäksi useat henkilöt osallistuivat muiden järjestämiin kursseihin ja suorittivat virkamatkoihin ulkomaille tutustuakseen oman alansa toimintoihin ja kehitykseen.

*Koulutus
ja
virkamatkat*

Hankintaosasto

Talousarvion ravintomäärärahat olivat n. 29.9 milj.mk. Kertomusvuonna *elintarvikkeiden hinnat* nousivat kuitenkin keskimäärin n. 20 %, joten määrärahoja jouduttiin ylittämään. Kirjallisia tarjouspyyntöjä lähetettiin 15 (12). Tarjouksia pyydettiin puhelimitse tuoreista elintarvikkeista, joita hankittiin kertaostoina. Elintarvikekeskuksen lautakunnan päättämiä hankintasopimuksia tehtiin 42 (57) yhteensä 26 (30) eri toimittajan kanssa. Hankintoja pyrittiin keskittämään, mistä johtui tehtyjen sopimusten ja toimittajien lukumäärän pieneneminen. Suuresta lukumäärästä ja pienistä kertaostoista johtuen tehtiin lasten päiväkotia sekä lasten- ja nuorisohuoltolaitoksia varten erilliset *elintarvikehankintasopimukset*. Näiden laitosten ravintomäärärahat olivat n. 4.4 milj. mk.

*Elin-
tarvikkeet*

Kuorimattomasta *ruokaperunasta*, jonka kokonaistarve oli n. 1.2 milj. kg, pyydettiin keväällä ensimmäisen kerran tarjoukset. Tarkoitus oli tehdä sopimus suoraan viljelijöiden kanssa, mutta tarjousten vähyyden takia sopimus saatiin aikaan tukkuliikkeen kanssa ja vain 350 000 perunakilosta, josta huonon perunasadon vuoksi voitiin toimittaa kaupungille noin puolet. Ulkolaisen perunan tuonti aloitettiin marraskuussa.

Yhteisostona hankittiin *tuoreita marjoja* n. 240 000 mk: n arvosta. Teollisuuden ostoista johtuen tuoreiden marjojen saanti oli aikaisempaa vaikeampaa ja hinta korkeampi.

Hankintasopimukseen sisältyvien elintarvikkeiden arvioitu markkamääräinen kulutus oli seuraava:

	mk
– kahvi	550 000
– vilja-, sokeri- ym. tuotteet	1 500 000
– margariini ja ruokaöljy	290 000
– lihajalosteet	900 000
– leipomotuotteet	800 000
– mallas- ja virvoitusjuomat ym.	600 000
– ruokaperuna	1 300 000
– säilykkeet	1 600 000
– pakasteet	1 100 000
– pakasteruuat	850 000
– einesruuat ulkopuolisilta hankkijoilta	1 400 000
» elintarvikekeskukselta	2 600 000
– maitotaloustuotteet	6 200 000
– tuoreet marjat	240 000
– lasten päiväkotien ym. elintarvikkeet	4 200 000

Laitokset ostivat *lihaa ja muita tuoretuotteita* päivän hinnoin. Pitkäaikaisempia hankintasopimuksia ei pystytty tekemään markkinoille tyypillisten hinta- ym. vaihtelujen takia.

Sopimuksia tehtäessä olivat käyttäjien mielipiteet laadun ja hinnan ohella ratkaisujen perustana. Laitosten emännistä muodostettu *makuneuvosto* arvosteli kahdessa kokouksessaan kahvia, hilloja ja mehuja. Lisäksi huoltolaitosten ja sairaaloiden emännät kokoontuivat hankintakeskuksen toimesta keväällä, jolloin pohdittiin ruokaperunan yhteishankintaa. Terveystieteiden tutkimusten laboratoriossa ja maidontarkastamossa teetettiin vertailevia laboratoriotutkimuksia.

*Kalusto-
ja
koneasiat*

Tärkeimmistä esityksistä ja käsitellyistä asioista mainittakoon mm.:

- hankintakeskuksen monistusautomaatit
- henkilöasiainkeskuksen konekirjoitusluokan koneet
- henkilöasiainkeskuksen työterveysaseman kalusteet ja kojeet
- HESYNIN kalusteet ja koneet
- Kallion keskuspaloaseman kalusteet
- kansakoulujen koneet ja AV-laitteet
- kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kalusteet
- kaupunginmuseon kuva-arkiston kalusteet ja koneet
- kaupunkisuunnitteluviraston kalusteet ja koneet
- kiinteistöviraston kaupunkimittaus- ja tonttiosastojen kalusteet ja koneet
- Kontulan vanhustenhuollon keskuksen kalusteet, koneet ja kojeet
- lasten päivähoitotoimiston koneet
- lasten päiväkotien kalusteet
- Loviisankadun asuntolan kalusteet
- Marian sairaalan Lauttasaaren osaston kalusteet, koneet ja kojeet
- poliisilaitoksen ja raastuvanoikeuden kalusteet
- raastuvanoikeuden asunto-oikeuden kalusteet, koneet ja teleteknilliset laitteet
- ulosottoviraston kalusteet
- veroviraston keittiölaitteet

*Kaluston
hankinta-
määrä-
rahat*

Hankintakeskus antoi khn pyytämät *lausunnot* virastojen ja laitosten ehdotuksista kalustohankintamäärärahoiksi vuoden 1975 talousarvioon. Näitä oli 27 (25) kpl. Lisäksi annettiin 139 (187) kirjallista lausuntoa, jotka koskivat kalusteita, koneita ja kojeita. Näistä 65 (59) lausuntoa koski sairaaloita ja näiden hankintojen arvo oli 2.4 (2.6) mmk.

Konelainaustoimintaa jatkettiin edelleen. Lainavarastossa oli 116 (110) toimisto-, talous-, konferenssi- ym. konetta tai kojetta.

Käytettyä kalustoa ja koneita tarjottiin virastoille ja laitoksille kirjeitse ja puhelimitse.

*Sairaala-
tarvikkeet*

Kertomusvuonna hoidettiin sairaaloiden, hoitolaitosten ja terveydenhoitoviraston käyttämien *sairaalaravikkeiden yhteishankinnat*. Hankintoja käsittelevä työryhmä kokoontui 9 kertaa. Työryhmään kuuluivat hankintakeskuksen ja terveydenhoitoviraston edustajien lisäksi välinehuoltokusten osastonhoitajat kaupungin sairaaloista ja vanhainkodeista. Työryhmässä oli kertomusvuoden lopussa 16 jäsentä.

Energiapulan seurauksena etenkin muovista valmistettujen sairaalaravikkeiden hinnat nousivat ja myös ajoittaisia saantivaiveuksia ilmeni. Nämä haitat pyrittiin välttämään ottamalla jo vuoden alussa varastoon vuoden kulutusmäärää vastaavat erät. Osastojen suljettuna pitäminen vähensi kulutusta ja antoi eräissä tapauksissa lisää varastotilaa. Tilanne selkeni syksyllä, jolloin hinnat ja tavaroiden saanti normalisoituivat.

Sairaalaravikkeiden hankintatiedotuksia lähetettiin 281 (177).

Jakeluvaraston toiminta laajeni kertomusvuoden alussa, jolloin kokeilunluonteisesti terveydenhoitoviraston varasto yhdistettiin samoihin tiloihin. Nimikkeiden määrä kaksinkertaistui ja toimitusten rivimäärä lisääntyi suunnilleen saman verran. Toiminnan yhdistämisellä pyrittiin tehostamaan jakelua ja poistamaan päällekkäisorganisaatiota.

*Jakelu-
varasto*

Pääosa terveydenhoitoviraston varaston henkilökunnasta siirtyi jakeluvarastoon ja yksi pakettiauto saatiin lisää. Toiminnan laajeneminen ja vilkastuminen aiheutti pullonkauloja mm. toimisto- ja tarvarankäsittelyrutiineissa. Ratkaisuvaihtoehtojen kartoituksen pohjalta päädyttiin tietojenkäsittelyn parantamiseen ensimmäisenä korjaustoimenpiteenä. Tietojenkäsittelyneuvottelukunnan myöntämän määrärahan turvin suoritettiin jakeluvaraston *materiaalilaskentajärjestelmän esitutkimus*. Tarkoituksena oli selvittää ATK:n hyväksikäyttömahdollisuudet varastotoiminnoissa. Siinä päädyttiin valmissovellusratkaisuun ulkopuolisessa palvelukeskuksessa. Perustamisvaihe ajoitettiin joulukuuhun. Tällä pyrittiin käyttämään hyväksi vuodenvaihteen varastolaskennan tuloksia lähtötietoina järjestelmässä, jonka käyttöönotto tapahtui vuodenvaihteessa.

Varasto-ostot olivat 2 813 (1 326) mmk ja laskutus 2 625 (1 422) mmk.

Jakeluvaraston toimintaa kuvaavia lukuja: varastonimikkeitä oli 1 750 (685), lähetysten määrä 20 800 (11 000), kiertoluku 4.3 (4.9) ja kiertoisuus 83 (74) päivää.

Kertomusvuoden aikana ostettiin 135 (72) uutta *puhelinosuustodistusta*. Vuoden päättyessä oli kaupungilla yhteensä 2 780 (2 645) Helsingin Puhelinyhdistyksen puhelinosuustodistusta, jotka jakautuivat sijaintipaikkansa mukaan seuraavasti:

*Puhelin-
asiat*

	v. 1973	v. 1974
– vaihteiden sarjaliittyminä	1 211	1 299
– eri toimipaikoissa	1 358	1 408
– viran- tai toimenhaltijoiden asuntopuhelimina Plk: n päätösten mukaisesti	76	73
yhteensä	2 645	2 780

Viran- tai toimenhaltijain omistaman puhelimen käytöstä virkatehtävissä kaupunki maksoi korvausta 397 (349) puhelimesta. Puhelintyötilausten lukumäärä oli 682 (669). Vuoden lopussa oli 334 (273) yksittäisi liittymässä kaukotason estolaitte. Sisäisen puhelinluettelon painosmäärä oli 5 500 kpl, painatuskustannukset olivat koko vuodelta 22 224 (21 130) mk.

Puhelinvaihteita oli 89 (88), joissa yht. 1 299 (1 211) sarjaliittymää ja 10 150 (10 090) alapuhelinta. Kaukotason estolaitteet oli 69 (60) vaihteessa ja ohivalintalaitteet 19 (18) puhelinvaihteessa.

Kertomusvuoden aikana tilattiin seuraaviin kohteisiin *puhelinvaihteiden asennus- ja laajennustyöt*: Kontulan vanhustenhuolto, Satamalaitoksen Pasilan maaliikenne, Helsinginkatu 26: n ja Nielsiätkatu 6: n virastotalot.

Lisäksi kaupunki osti kertomusvuoden aikana verohallitukselta puhelinvaihteen mallia Gross-Citomat W-471 45/130 Pohjoinen Hesperiankatu 15: ssä. Tähän liittyy myös Stadionilla oleva alavaihte 5/70. Verohallitukselta ostettu puhelinvaihte hankittiin tietokeskusta, tilastotoimistoa, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen kansliaa sekä kouluuunnittelutoimistoa varten.

Vaihteiden ja yksittäisi liittymien *puhelu- ja perusmaksut* olivat seuraavat:

	1973	1974
	mk	mk
– puhelumaksut	1 210 476	1 433 246
– perusmaksut	855 771	1 006 069
– vaihdevuokrat	307 672	321 342
	_____	_____
yhteensä	2 373 919	2 760 657

*Kone-
korjaamo* Korjaamo huolsi kaupungin omistamia toimisto- ja taluskoneita. Lisätehtäviin kuuluivat erikoiskoneiden huollon järjestäminen ja huoltosopimusten tekeminen sekä ulkopuolisten yritysten huoltotyön ja laskutuksen tarkkailu. Korjaamon huoltokortistossa oli n. 11 500 toimisto- ja taluskonetta. Ulkopuolisten korjaamoiden kanssa tehtyjen huoltosopimusten piiriin kuului 2 000 konetta ja oman korjaamon valikoivan huollon piiriin n. 9 500 konetta. Työtunteja oli yhteensä 9 789 (11 619), joten vähennys ed. v: een oli 16 %.

Ulkopuolisten korjaamoiden huoltolaskutus nousi edelliseen vuoteen verrattuna 15 %. Oman korjaamon laskutus oli 310 000 mk.

*Henkilöstö-
vaikeudet* Toimintaa haittasivat henkilöstön vaihtuvuus sekä poikkeuksellisen suuret poissaolot sairauden perusteella (357 päivää). Ammattitaitoinen työvoima hakeutui yksityisiin yrityksiin, koska kunnallisen palkkaushinnoittelun tasoa ei voitu ylittää. Toimien täyttämisen oli erityisen vaikeata, joten mm. taluskoneiden huolto ja korjaus hoidettiin tilapäisjärjestelyin ja pääosa töistä ohjattiin alan yritysten tehtäväksi.

Painatusosasto

Graafisen alan kustannukset nousivat kertomusvuonna tuntuvasti: mm. energian ja kuituraaka-aineen hintojen nousun sekä paperin vientihintojen ja kotimaan hintojen välisen eron supistamisen takia. Niinpä paperin ja kartongin hinnankorotukset olivat laadusta riippuen 30 – 50 %.

Myös muiden raaka- ja tarveaineiden hintoihin tuli huomattavia korotuksia, mm. filmien hinnat nousivat laadusta riippuen 10 – 20 %. Kemikaalien hinnat seurasivat filmien hintoja, kuvalaattojen ja offsetlevyjien hintojen nousun ollessa 10-50 %. Painovärit kallistuivat jopa 100 % runsaan vuoden aikana.

Kustannusten nousu osui lisäksi ajankohtaan, jolloin graafisen teollisuuden kannattavuus oli heikko. Painotuotteiden hintojen korotustarvetta ilmeni jo ennen energiakriisin synnyttämää kustannusvyöryä, mutta näin nopeita kustannusten muutoksia ei voitu kokonaan siirtää tuotteisiin, koska osa alan tuotannosta oli myyty pitkäksi ajaksi eteenpäin kiinteään hintaan.

Graafinen ala on varsin suhdanneherkkä. Tuotannon nousu- ja laskusuhdanteet seuraavat bruttokansantuotteen muutoksia n. vuoden jälkikäteen.

*Ostot ja
oma
tuotanto* Painatushankintojen koko arvosta oli ulkopuolisten kirjapainojen osuus 82 %, joten hankintakeskuksen painatusosaston oman offsetpainon ja kahden monistamon laskutuksen osuus oli 18 %. Ulkopuolisten kirjapainojen ja sitomotöiden laskutuksen arvo nousi edelliseen vuoteen verrattuna 14 % ja oman tuotannon laskutus 15 %.

Hankintakeskuksen *offsetpainossa ja monistamoissa* valmistettiin edellisten vuosien tavoin pääasiallisesti virastojen ja laitosten sisäisiä lomakkeita, esityslistoja, raportteja, karttoja jne., joissa toimitusajat ovat lyhyitä ja painosmäärät pieniä.

Vuoden lopulla hankittiin kaupungintalon ja Kallion virastotalon monistamoihin *Itek monistus-*